Zielona Busola sTOP

Zielona Busola sTOP pokazuje kierunki, w których chcemy się rozwijać, by:

- jako organizacja iść zieloną ścieżką i działać w sposób zrównoważony,
- rekomendować trenerkom i trenerom konkretne rozwiązania, by ich działania edukacyjne były zrównoważone, inspirować innych i być przykładem.

1. Rozwijamy swoje kompetencje ekologiczne
2. Mamy wiedzę o zielonych tematach
3. Pomagamy rozwijać praktyczne “zielone” umiejętności
4. Jesteśmy dobrym przykładem dla innych
5. Współpracujemy
6. Szanujemy miejsce
7. Korzystamy ze zrównoważonego transport
8. Korzystamy z lokalnych i zrównoważonych zasobów

Zielona busola sTOP została przyjęta przez Walne Zebranie Stowarzyszenia Trenerskiego Organizacji Pozarządowych w dniu 9 kwietnia 2025 roku.

1

Rozwijamy swoje kompetencje ekologiczne

OPIS	Jako trenerki i trenerzy rozwijamy swoje kompetencje ekologiczne, aby móc kształtować proekologiczne postawy uczestników i uczestniczek naszych szkoleń/ treningów. Robimy to niezależnie od tego, w jakiej dziedzinie się specjalizujemy i jaka jest tematyka naszych szkoleń/ treningów. Kluczowe pytania: • Jakie działania ekologiczne podejmuję w swoim codziennym życiu? • Które kompetencje ekologiczne mam rozwinięte? Które chcę rozwinąć w najbliższym czasie? Jak mogę to zrobić? • Jaki jest związek między tematyką mojego szkolenia/ treningu a wyzwaniami ekologicznymi, którymi powinniśmy sprostać? Jak mogę je uwzględnić podczas szkolenia/ treningu? • Czy jestem w stanie przekonująco wyjaśnić osobom uczestniczącym znaczenie ich codziennych działań na środowisko?
DLACZEGO JEST TO WAŻNE	• Jako trenerzy_ki zazwyczaj mamy znaczący wpływ na planowanie, przygotowanie i prowadzenie szkolenia. Mając wysokie kompetencje ekologiczne łatwiej prowadzić szkolenia w taki sposób, by ograniczać negatywny wpływ na planetę i jednocześnie rozwijać kompetencje ekologiczne osób uczestniczących niezależnie od tego, czy szkolenie dotyczy tematyki stricte ekologicznej, czy innej. • Nasze wysokie kompetencje ekologiczne pomagają w tworzeniu bardziej ekologicznego środowiska edukacyjnego i tworzą wartość dodaną zarówno dla uczestników_czek, jak i społeczności lokalnej.
JAK TO MOŻNA ROBIĆ	• Regularnie bierzemy udział w warsztatach szkoleniach na tematy zielone, by rozwijać swoją wiedzę i umiejętności. • Jasno komunikujemy osobom uczestniczącym w prowadzonych przez nas działaniach edukacyjnych, dlaczego coś robimy (albo nie robimy) z pobudek ekologicznych.

2

Mamy wiedzę o zielonych tematach

OPIS	Niezależnie od tematu szkolenia, planujemy je w oparciu o wiedzę ekologiczną opartą na faktach naukowych. Mając widzę możemy się nią dzielić i odpowiadać na pytania osób uczestniczących. Szukamy powiązań między tematem szkolenia/ treningu z (innymi) tematami ekologicznymi i zastanawiamy się, jak dotykają one osób uczestniczących. Nie chodzi nam o to, aby wiedzieć wszystko w danej tematyce, ale o to, by mieć wiedzę potrzebną do odniesienia się do sytuacji osób uczestniczących (ich doświadczenia, kompetencji, potrzeb, nawyków itp.). Kluczowe pytania: • Czy swobodnie poruszam się w tematyce szkolenia i mam wiedzę o tym, jak łączy się ona z (innymi) tematami ekologicznymi? • Czy moja wiedza ekologiczna opiera się na faktach naukowych? Czy znam najnowsze badania/dane związane z tematem? Czy mogę przytoczyć jakieś aktualne dane? • Czy jestem przygotowany_a na pytania osób uczestniczących na tematy ekologiczne powiązane z moim szkoleniem/ treningiem? • Czy znam obecne regulacje prawne, które mają na celu niwelowanie negatywnego wpływu na planetę i mogę je powiązać w tematyką szkolenia/ treningu? • Czy wiem, w jaki sposób rozwiązanie / prawodawstwo lub brak rozwiązania / prawodawstwa związanego z tematem wpływa na życie ludzi / życie społeczne / środowisko? • Czy wiem, jakie opinie/trendy pojawiły się ostatnio w związku z tematem?
DLACZEGO JEST TO WAŻNE?	Potrzebujemy wiedzy opartej na faktach naukowych, ponieważ: • Jako trenerzy_ki jesteśmy źródłem wiedzy dla osób uczestniczących. • Modelujemy nawyk posługiwania się przez osoby uczestniczące faktami naukowymi w dobie fake newsów i teorii spiskowych. • Możemy lepiej rozpoznawać swoje możliwości i podejmować się zadań, które nie przekraczają naszej wiedzy.

JAK TO MOŻNA ROBIĆ	• Korzystamy z najnowszych badań i danych związanych z „zielonymi” tematami oraz opinii ekspertów (np. Intergovernmental Panel on Climate Change ONZ) • Staramy się zobaczyć szerszy obraz, aby zobaczyć, w jaki sposób temat szkolenia jest powiązany z innymi problemami, które wpływają na ludzi / społeczeństwo / środowisko. • Pomagamy szukać rozwiązań. • Jeśli to możliwe, podczas pracy z grupą nawiązujemy do ochrony środowiska, aktywizmu środowiskowego lub zrównoważonego rozwoju.

3 Pomagamy rozwijać praktyczne “zielone” umiejętności

OPIS	Pomagamy osobom uczestniczącym rozwijać cenne i praktyczne umiejętności ekologiczne. Zachęcamy do wymyślania własnych praktycznych rozwiązań, zadawania pytań, analizy własnych doświadczeń, wykorzystywania potencjału różnorodnej grupy. Wykorzystujemy potencjał, aby stworzyć dobrą symbiozę i zawsze doceniać grupową mądrość, zwłaszcza, gdy dotykamy tematów związanych z kryzysem klimatycznym, który u wielu ludzi wywołuje niepokój, strach i poczucie bezużyteczności. Skupiamy się na zrównoważonych i konkretnych metodach działania, co pozwala osobom uczestniczącym poczuć moc do działania i do bycia eko-aktywnymi. Kluczowe pytania: • Czy cele szkolenia są ukierunkowane na zrównoważone i konkretne działania? • Czy uczestnicy czują się upoważnieni do działania? • Czy osoby uczestniczące widzą i rozumieją konkretny cel i praktyczne aspekty szkolenia. Jak wpływa to na ich motywację i zaangażowanie? • Czy grupa pracuje razem, by osiągnąć wspólny cel?
DLACZEGO JEST TO WAŻNE?	Praktycznie ukierunkowane szkolenie/ trening dają osobom uczestniczącym poczucie użyteczności i zachęcają do zaangażowania się, dając perspektywę zastosowania zdobytej wiedzy/ umiejętności w codziennym życiu. Umiejętność, która została praktycznie zastosowana, jest łatwo zapamiętywana i dlatego ma większą wartość dla osób uczestniczących i mocniej wpływa na zmianę ich zachowań/ postaw.
JAK TO MOŻNA ROBIĆ	• Pokazujemy, jak można wdrażać praktyczne rozwiązania. • Dbamy o wyraźne oznakowanie pojemników na surowce wtórne i umieszczenie ich w widocznych miejscach • Jeśli program pozwala, organizujemy filmowy wieczór towarzyski w celu obejrzenia filmów edukacyjnych o tematyce ekologicznej

4

Jesteśmy dobrym przykładem dla innych

OPIS	Chcemy wpływać na postawy i zachowania osób uczestniczących, dlatego jesteśmy spójni_e z eko-przesłaniem, które głosimy. Uczenie się nie jest prostym mechanizmem przekazywania i otrzymywania informacji. Ludzie uczą się przez obserwację. Obserwują nas podczas szkolenia/treningu i po nim. Jesteśmy bardziej autentyczne_i i przekonujące_y, gdy żyjemy i oddychamy zielonymi wartościami. Kluczowe pytania: • Jak jestem ubrany_a i co to mówi o mnie w kontekście poszanowania „zielonych wartości”? • Co mój styl życia i sposób konsumpcji mówią o tym, jaki mam stosunek do wartości ekologicznych?
DLACZEGO JEST TO WAŻNE?	Zgodnie ze społeczną teorią poznawczą - opracowaną przez Alberta Bandurę i współpracowników, modele są ważnym źródłem uczenia się nowych zachowań i osiągania zmian behawioralnych. Ludzie obserwują i naśladują. Uczą się nowych informacji i zachowań, obserwując innych ludzi. Teoria stwierdza, że kiedy ludzie obserwują osobę modelującą w działaniu i jego konsekwencje, zapamiętują sposób działania i używają go do swoich kolejnych działań. Obserwowanie modelu może również skłonić do zaangażowania się w działanie, którego już się nauczył. Dlatego jako trenerzy_ki mamy szansę, by stać się przykładem, inspiracją dla osób uczestniczących i być dla nich czynnikiem motywujących do wprowadzania zmian w ich stylu życia i konsumpcji po powrocie z treningu/ szkolenia.
JAK TO MOŻNA ROBIĆ	• Korzystamy z publicznego lub wspólnego transportu i zachęcamy do tego osoby uczestniczące. • Proponujemy wyżywienie wegateriańskie na szkoleniu. • Używamy zasady, że najbardziej ekologiczne jest to, co masz. • Oszczędzamy zasoby (światło, woda, ciepło, prąd, papier, materiały szkoleniowe)

- Dodajemy aktywności ekologiczne do innych wydarzeń sTOPowych i działań edukacyjnych.
- Staramy się organizować wydarzenia sTOP w budynkach z ekologicznymi rozwiązaniami (zielony dach, ogrzewanie oparte ma źródłach odnawialnych, odzyskiwanie ciepła/ wody, energia słoneczna, automatyczne wyłączanie świateł, segregacja odpadów, kombajny do wody deszczowej, suche toalety, brak konieczności codziennej wymiany ręczników, poidełka, zielony certyfikat typu Green Globe czy Green Key itp.)
- Łączymy różne cele podróży, jeśli to możliwe.

5

Współpracujemy

OPIS	Nikt nie jest samotną wyspą i nikt nie jest tak mądry jak my wszyscy. Dlatego warto, abyśmy widzieli_ały siebie w sieci współpracy i świadomie ją kształtowali_ły i wzmacniali_ły. Warto robić to na trzech poziomach: 1. Poziom organizacyjny • Czy znam organizację, którą reprezentuję na szkoleniu? Czy wiem, jakie są jej wartości, zasady etyczne itp.? • Jakiego rodzaju informacji potrzebuję od organizacji? Czy wiem, jak je pozyskać? • Czy jest coś w moim kursie, co może inspirować organizację do zrównoważonego rozwoju? Jeśli tak, czy wiem, jak przystąpić do wprowadzenia zmiany? 2. Między trenerami/ trenerkami • Jak mogę wykorzystać sieć swoich kontaktów w środowisku trenerskim, by rozwijać swoje kompetencje ekologiczne i wspierać w tym innych? • Jak dzielę się swoimi najlepszymi praktykami w zakresie rozwijania kompetencji ekologicznych? Czy wiem, jak inspirować innych w tym zakresie? 3. Między trenerami/ trenerkami a innymi (potencjalnymi) partnerami • Z kim w moim środowisku warto współpracować, by rozwijać kompetencje ekologiczne jak najszerszej grupy odbiorców i wpływać na ich proekologiczne zachowania? • Jak dzielę się swoimi najlepszymi praktykami w zakresie rozwijania kompetencji ekologicznych? Czy wiem, jak inspirować innych w tym zakresie?
DLACZEGO JEST TO WAŻNE?	• Aby wszyscy działali zgodnie z uwspólnionymi zasadami i praktykami. • Aby być w sieci wymiany idei, pomysłów, dobrych praktyk, materiałów dla trenerów_ek. • Aby działać przejrzyście i wykorzystywać efekt synergii. • Aby podnosić swój wpływ społeczny.

JAK TO MOŻNA ROBIĆ	• Włączamy w nasze działania inne organizacje, które są eksperckie w tematach ekologicznych. • Zapraszamy lokalnych drobnych producentów i/lub eko influencerów do wystąpienia w przerwach, lub podczas wybranej sesji.

6

Szanujemy miejsce

OPIS	Ważna jest refleksja nad miejscem szkolenia/ treningu. Pomaga ona zobaczyć wzajemne oddziaływanie: miejsce wpływa na szkolenie/ trening – szkolenie/ trening wpływa na miejsce. Często widzimy tę pierwszą zależność, rzadziej tę drugą. Świadomie kształtujmy relację z miejscem, w którym odbywa się aktywność edukacyjna, zwiększajmy połączenia z lokalną specyfiką, wspierajmy lokalne organizacje i doceniajmy lokalne zasoby. Dobry wybór miejsca szkolenia pogłębia bliski związek ludzi z naturą i krajobrazem, w którym się znajdują, nawet jeśli przez ograniczony czas. Miejsce i sposób jego użytkowania modelują także postawy osób uczestniczących oraz otoczenia, w którym realizowane jest szkolenie/ trening. Kluczowe pytania: • Czym kieruję się, wybierając miejsce szkolenia/ treningu? • Co sprawia, że dana lokalizacja jest specyficzna? • W jakim krajobrazie się znajduję? • Jak wygląda budynek i pomieszczenia? • Czy możliwe jest wykorzystanie przestrzeni zewnętrznej przynajmniej do części szkolenia? • Jak postępuje się z gospodarką elektryczną i wodną lub odpadami? • Jak mogę wykorzystać zasoby lokalnych organizacji/ firm/ małych producentów?
DLACZEGO JEST TO WAŻNE?	• Widząc dobrą praktykę z okolicy, ludzie dowiadują się, że możliwe są różne proekologiczne rozwiązanie i że ich wdrożenie nie jest takie trudne. • Miejsce wpływa na uczenie się, nabywanie nawyków i przenoszenie ich do codziennego życia.
JAK TO MOŻNA ROBIĆ	• Wychodzimy na zewnątrz, by cieszyć się przyrodą i uczyć ludzi być w przyrodzie. • Dbamy o niepozostawianie śmieci i korzystanie z naczyń wielorazowych.

- Dbamy o świadome sortowanie odpadów zgodnie z lokalną polityką sortowania.
- Oszczędzamy wodę, światło, prąd i ogrzewanie.
- Nie niszczymy trawników i rabatek, korzystamy z wyznaczonych miejsc do siedzenia i miejsc ogniskowych.

7

Korzystamy ze zrównoważonego transportu

OPIS	Zastanówmy się, jakie opcje są dostępne, gdy myślimy o transporcie i czy dokonujemy najlepszego wyboru w kontekście śladu węglowego. Kluczowe pytania: • W jaki sposób Ja i inni korzystamy z różnych środków transportu? • Czy oferujemy osobom uczestniczącym różne opcje podróżowania? • Czy podróżowanie jest konieczne, czy zamiast tego mogę zrobić spotkanie online?
DLACZEGO JEST TO WAŻNE?	Transport: • Dużo energii jest konsumowane przez transport (być może jest to główny konsument energii), • Powoduje zanieczyszczenie powietrza i emisję gazów cieplarnianych (CO_2, NOx i SOx oraz cząstki stałe), • Powoduje zanieczyszczenie hałasem, • Zwiększa zagrożenie globalną zmianą klimatu, • Powoduje degradację zasobów wodnych, • Przyczynia się do utraty i fragmentacji siedlisk zwierząt.
PRAKTYCZNY PRZYKŁAD	Dokonując wyboru, zastanów się: • Czy warsztat twarzą w twarz jest konieczny? • Czy możliwe jest spotkanie online? Czy dysponujesz odpowiednimi zasobami (umiejętności i doświadczenie, wsparcie techniczne)? • Czy jest dostępny transport publiczny? Czy każda z osób uczestniczących może z niego skorzystać?

8

Korzystamy z lokalnych i zrównoważonych zasobów

OPIS	Planując szkolenie/trening, staramy się wykorzystywać lokalne i zrównoważone zasoby w postaci wiedzy, doświadczenia, dobrych praktyk wypracowanych w lokalnej społeczności. Zastanawiamy się, jak miejsce, w którym jesteśmy, może wzbogacić doświadczenia osób uczestniczących w szkoleniu/ treningu. Kluczowe pytania: • Jaka jest oferta lokalnej kultury? • Jakie ciekawe projekty edukacyjne lub programy są realizowane w okolicy? • Jak widzę możliwość skontaktowania się lub współpracy z lokalną organizacją kulturalną, lub ekologiczną?
DLACZEGO JEST TO WAŻNE?	• Poznając lokalną kulturę i wartości, lepiej dopasujemy swoje działania edukacyjne do potrzeb osób uczestniczących i mieszkańców. • Wykorzystanie lokalnych przykładów dobrych praktyk ekologicznych lub tych, które są związane z lokalnymi wydarzeniami i lokalną kulturą, może być bardziej interesujące dla osób uczestniczących i pozytywnie wpłynąć na rozwijanie ich kompetencji ekologicznych. • Korzystanie z lokalnych zasobów wzmacnia tożsamość lokalnej społeczności.
JAK MOŻNA TO ROBIĆ	• Nawiązujemy kontakt z inspirującymi ludźmi z lokalnej społeczności • Dzielimy się lokalnymi dobrymi praktykami, aby osoby uczestniczące mogły z nich również skorzystać. • Korzystamy z lokalnych producentów i dostawców, sezonowych warzyw i owoców. • Jeśli to możliwe, oddajemy resztki i niewykorzystane produkty.